

УДК 378.091.33-027.22:070]:378.4(477.411)КНУКІМ

**«Лицарі
Правдивого Слова»
в КНУКІМі:
як новий громадський рух
студентів-журналістів
став відомим за кордоном
і спричинив збірку на європремії
за кращі публікації**

МИКОЛА ТИМОШИК

д-р філол. н., проф.

© Тимошик М., 2023

У цій публікації йдеться про те, як до всенародної ініціативи зі створення мартирологу полеглих героїв новітньої російсько-української війни долучилися одними з перших студенти-журналісти КНУКІМу.

Головною платформою для оприлюднення студентських текстів став всеукраїнський тижневик «Слово Просвіти», з яким КНУКІМ уклав угоду на творчу співпрацю. Свої есеї студенти писали за творчими вправами, вивчаючи предмети «Основи журналістики», «Жанри журналістики» та «Основи редагування». Методика виконання таких вправ запозичена автором статті під час неодноразових наукових стажувань з вивчення викладання фахових дисциплін із журналістики в західних університетах.

Системна публікація кращих зразків текстів за вправами «Зорі в калюжах буденщини», «Моя хата скраю?», «Про лебедину вірність і людську підлість» та ін., їхнє активне поширення через мережеві платформи спричинили появу серед творчих студентів громадського руху «Лицарі Правдивого Слова».

Актуальне починання помітили за кордоном. В Італії зініціювали збірку на грошові винагороди талановитим студентам.

Публікуючи кращі зразки з творчої вправи «Герої не вмирають, якщо їх пам'ятають» та розповідаючи про цю ініціативу на шпальтах наукового журналу «Український Інформаційний Простір», автор висловлює переконання, що колись такі тексти стануть предметом аналізу майбутніх дослідників-журналістикознавців. А для нинішніх читачів це неспростовний документ нашої кривавої й водночас обнадійливої доби. Це частка цілковито нового, в реаліях постолігархічної національної журналістики, чистого й чесного, правдивого й патріотично налаштованого інформаційного фронту, який упевнено тримають і відомі журналісти, й ті, хто робить у нашій професії перші, але впевнені й результативні кроки.

**"KNIGHTS OF THE TRUTHFUL WORD" AT KNUKIM:
how a new social movement of journalism students became known abroad
and led to a collection of European awards for the best publications**

Mykola Tymoshyk
Doctor of Philology, Professor

This publication describes how journalism students from KNUKiM (KNUCA) were among the first to join the nationwide initiative to create a martyrology of the fallen heroes of the recent Russian-Ukrainian war.

The leading platform for the publication of student texts was the all-Ukrainian weekly "Slovo Prosvity", with which KNUKIM signed a creative cooperation agreement. The students wrote their essays based on creative exercises while studying the subjects "Basics of Journalism", "Genres of Journalism" and "Basics of Editing". The methodology for performing such exercises was borrowed by the article author during repeated research internships to study the teaching of journalism disciplines in Western universities.

The systematic publication of the best examples of texts based on the exercises "Stars in the puddles of everyday life", "It's no concern of mine", "About swan loyalty and human meanness", etc., and their active dissemination through network platforms led to the emergence of the "Knights of the Truthful Word" social movement among creative students.

The initiative has been noticed abroad. In Italy, people initiated a collection of monetary rewards for talented students.

By publishing the best examples from the creative exercise "Heroes do not die if they are remembered" and telling about this initiative in the pages of the academic journal "Ukrainian Information Space", the author expresses the belief that one day such texts will be analysed by future journalism researchers. And for today's readers, it is an irrefutable document of our bloody and, at the same time, hopeful era. It is a part of a completely new, in the realities of post-oligarchic national journalism, clean and honest, truthful and patriotic information front, which is confidently held by well-known journalists and those who are making their first but confident and effective steps in our profession.

Упродовж тривалого часу українські ЗМІ називали те, що відбувалося на східних теренах нашої держави від 2014 року, по-різному. Але зазвичай ухильно, ніби озираючись, посилаючись і на офіційну невизначеність: *антитерористична операція, внутрішній конфлікт України, громадянська війна, події на Донбасі, ситуація в ДНР-ЛНР*. І мало хто тоді говорив про нову російсько-українську війну, безпричинно розв'язану проти українців відвічним російським ворогом.

Сталося так, що саме від тої пори на факультети журналістики столичних вишів помітно більшало студентів із Луганщини, Донеччини та прилеглих до тих країв областей. Скажімо, в КНУКІМі, де в останні роки автор статті викладає головні фахові журналістські дисципліни, таких назбирувалося в академічних групах чи не більша частина. Осібна 17-літня юнь, крила-мрії яких вже обпалила реальна війна. І вони першими стали голосно питати: чому журналістика на Великій Україні не каже про це всієї правди?

Так народилася для першокурсників творча вправа *«Російсько-українська війна очима вісімнадцятилітніх»*.

Повні чотири шпальти несподівано сильних за відвертістю й змістом сповідей-роздумів, з фотографіями авторів, виділив для цього актуального проекту всеукраїнський тижневик «Слово Просвіти». Публікація мала заголовок: *«Історія війни очима й серцем 18-літніх: Ключові слова, що вплинули на вибір професії журналіста: правда і честь»* (Числа 24-25 від 23-30 червня 2022 р). І ця добірка викликала в читачів сплеск емоцій і таких же відгуків.

Представляючи у передслові ті тексти, перепущені через уже загартовані першими житейськими випробуваннями юні душі, я зауважив тоді:

У цих текстах — інший Донбас й інші його мешканці по обидва боки тимчасового розмежування. Тут — протилежність тому, про що офіційно повідомляють. Читаєш цих юних і мимоволі запитуєш себе: чому про таке і в такому ключі в нас мало пишуть професійні журналісти, чому фальшивлять політики, чому уникають правди про Донбас і навколо нього державники? (*"Історія війни очима"*, 2022)

Студенти під час вивчення нормативних курсів «Основи журналістики», «Жанри журналістики» й раніше активно писали есеї за різними творчими вправами: «Зорі в калюжах», «Обличчя фотографії на стіні», «Моя хата скраю?», «Про лебедину вірність і людську підлість» тощо. А після підписання угоди про творчу співпра-

цю між КНУКІМом і редакцією тижневика «Слово Просвіти» кращі результати таких творчих вправ стали постійно оприлюднювати на шпальтах цього легендарного, найстарішого в Україні видання.

Вибірку кращих публікацій, які, на наше переконання, не оминуть майбутні дослідники історії теперішньої журналістики, став подавати «Український Інформаційний Простір» — чи не єдиний науково-практичний журнал в Україні, присвячений журналістиці.

Що ж до формального оприявлення наприкінці 2022 року громадського руху студентів-журналістів з назвою «Лицарі Правдивого Слова», то до такого кроку спонукала нова ініціатива столичного Майдану — магнетичного, сакрального для всіх українців місця. Адже тут кожен сантиметр бруківки просякнутий духом, силою, вірою, снагою, одержимістю ніким і ніколи Невпокореної Нації.

Від торішнього літа на одному з мармурових парапетів Майдану, що ближче до Головоштамту, з'явилося дивна, вручну роблена й обтягнена водонепроникною плівкою річ — «Книга в коробці». Сюди ініціатори закликають вкладати списані довільно аркушки паперу.

Про що і про кого?

Заклики такі: поділіться історією втрачених близьких людей; покладіть під коробку цей текст; позначте на окремому прапорцеві ім'я героя.

Таких прапорців довкола цієї коробки вже тисячі, і стільки ж списаних аркушків паперу, які щодня забираються й стабільно вкладаються до неї.

До втілення цієї ініціативи зі створення мартирологу полеглих героїв російсько-української війни одними з перших долучилися й студенти-журналісти КНУКІМу. Цього разу творчою вправою «Розкажи історію полеглого Героя». Добірка їхніх есеїв у «Слові Просвіти» (число від 13 жовтня 2022 року) має назву «Герої не вмирають, якщо їх пам'ятають: до всенародної ініціативи зі створення мартирологу полеглих героїв новітньої російсько-української війни одними з перших долучилися студенти-журналісти КНУКІМу».

І сталося маленьке диво. Саме ця добірка матеріалів опинилася за кордоном і привернула увагу однієї небайдужої українки в Італії Тетяни Іванів (Гавриленко), коріння якої з Черкащини. Вона й показала опубліковані студентські тексти одному італійському журналістові.

Так виникла на чужині ідея підтримати творчі потуги юних, талановитих і патріотичних студентів-журналістів. Недавно з Італії

надійшли перші дві разові стипендії. І нехай вони невеликі, але досить промовисті. Головним у цій справі є добрий початок. Далі, сподіваємося, буде. Бо вже є премії й на другий етап конкурсу, що відбудеться в червні 2023.

Нам випала честь вибрати з-поміж гарної когорти юної пишучої братії два перші місця першого етапу конкурсу.

Першими стипендіатами руху «Лицарі правдивої журналістики» стали двоє студентів-журналістів КНУКІМу: **Таня Антоненко** (4 курс) та **Ян Рябнін** (1 курс).

Таня Антоненко — незряча. Але сили, оптимізму й духу в цієї дівчини стає на стільки, що вона й сама самостійно йде по життю, й інших веде за собою. А пише так, що мурашки під шкірою оживають. Вже другий рік, як юнка з при- київського села живе окремо від батьків, знімає квартиру в Києві. Працює на двох роботах, а у вільний від роботи час проводить екскурсії в Київському музеї темряви. Виявляється, є такий. А її «переможний» есеє називається «Незрячі часом ведуть за собою зрячих».

Ян Рябнін із Маріуполя. Герой його есеє «Тато-хмарка» Ігор Краснобриж із позивним «Козацький» — також звідти. На світліні до цього матеріалу він сфотографований зі своєю дворічною дочкою Майєю. У військовій формі з каскою. Його відпустили додому всього на одну добу.

Не втримаюся, щоб не навести короткої витинки з цього есею: «У розмові з дружиною Ігор дивився на неї якось по-особливому. Прохання було єдине: сфотографувати його з донькою, на згадку. То було останнє фото. На вічну пам'ять... 15 березня йому виповнилося 27, а 16 березня його взяла куля...».

Тепер маленька Майя на запитання про тата завжди відповідає «Мій тато-хмарка...»

Світла, зворушлива історія...

***

Тепер про прикре.

Майданівську історію зі створення мартирологу полеглих героїв ніхто з українських ЗМІ, крім «Детектора Медіа» та «Слова Прогнозу», не помітив. Не викликала вона інтересу ні у телевізійників з «Єдиних новин», ні у друкованих та мережових видань України.

А дарма! Адже уваги широкого загалу достойні як юні «лицарі правдивого слова», так і ті, кому вони присвячують свої перші журналістські нароби — численні герої, історії яких чийсь небайдужі руки кожного дня складають у саморобну коробочку на Майдані.

Добірка вже оприлюднених у пресі історій за цією темою — нижче в Додатку.

Додаток**«ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ — ЯЩО ЇХ ПАМ'ЯТАЮТЬ»**

До всенародної ініціативи зі створення мартирологу полеглих героїв новітньої російсько-української війни одними з перших долучилися студенти-журналісти КНУКІМу

Столичний Майдан вкотре виправдав своє право називатися місцем магнетичним, сакральним, знаковим. Тут кожен сантиметр бруківки просякнутий духом, силою, вірою, снагою, одержимістю ніким і ніколи Невпокореної Нації.

Це почалося після Помаранчевої революції й Революції гідності, освяченої закличними дзвонами Михайлівського золотoverхого та чином Героїв Небесної Сотні.

Це на очах стверджується й тепер, у криваву й тривожно-обнадійливу для українців пору. Цього разу — у формі нової всенародної ініціативи.

Емоційною домінантою нинішнього обличчя Майдану є море жовто-синіх прапорців. Ними вкриті чи не всі клумби перед Домом консерваторійної музики. Прапорці незвичні. На кожному — ім'я й прізвище, дати життя героїв нашого часу. Захисників і захисниць України від чергової навали знавіснелих і звироднілих московських ординців.

Про суть цієї ініціативи кожен може довідатися, коли підійде до гряди гранітних плит, що рівняються на Хрещатик.

Тут, на граніті, лежить велика коробка, обтягнена водонепроникною плівкою, — називається «Книга в коробці», Вона щодень змінюється. Сюди автори ініціативи закликають вкладати списані довільно аркушки паперу. Заклики такі:

- поділіться історією втрачених близьких людей;
- покладіть під коробку цей текст;
- позначте на окремому прапорцеві ім'я героя.

Історії про втрати згодом заносяться в електронний варіант. Небайдужих кличуть надсилати свої історії за електронною адресою: Aid.in-ukraine@gmail.com або в Twitter на [@killed_ukraine](https://twitter.com/killed_ukraine).

Тексти звернень — українською й англійською мовами. Тут же, під лозунгом «Нам потрібні тисячі добровольців, щоб виграти цю війну!» організовано набір рекрутів.

Тут й інші головні посили до небайдужих. Як ось цей:

«Ми всі повинні діяти, щоб змінити хід цієї війни, ми не можемо ні хвилини залишатися бездіяльними...

Кожен із нас має знайти спосіб дати відсіч. Ми повинні об'єднатися, організуватися й знайти способи завдати шкоди російським цілям так само, як вони напали на нас. Ми не можемо чекати на інших, ми повинні створити власні підпільні атаки...».

Бачу в цій ініціативі обриси неповторного в світі багатотомника на кшталт зводу спогадів в межах кожної окремої області про жертв інспірованих Москвою голодоморів. Беру до рук із саморобної книги-коробки найсвіжіші з покладених туди написаних нашвидкуруч записок:

«Савицький Антон Вікторович — льотчик. Трагічно загинув у бою під Бахмутом, захищаючи свою Батьківщину. Мій батько! Він був найкращою людиною, найкращим батьком! Ніколи не пробачимо!».

«Єфремова Катерина. 26.02. 2022 розстріляна в автобусі, коли їхала з Харкова додому в Краматорськ. Їй було лише 17. Студентка».

«Бондаренко Олександр. 07.05.2002, військовий з 2014 р. Слов'янськ. Мій батько. Не пробачу нікого».

Прикро лишень, що про появу такого цінного починання, яке безумовно мало б набути воістину всенародного розголосу, мало знають пересічні громадяни України. Не стала вона, на жаль, об'єктом пильної уваги ні «єдино правильних новин», ні інших друкованих та мережевих видань нашої ніби й національної, але все ще значною мірою продажної постолігархічної журналістики. З неї, як відомо, методично й цілеспрямовано впродовж останніх років витравлювалося людське й національне обличчя. Тому й сподіваємося, що «Слово Просвіти» спричинить хвилю інтересу до цього явища.

Студенти-першокурсники факультету журналістики КНУКІМу, яким викладаю свій авторський курс «Онови журналістики», одностайно вирішили долучитися до цієї всенародної ініціативи. Поки що вона без назви. Але я б її запропонував назвати так: «Герої не вмирають — якщо їх пам'ятають».

Колеги-однодумці. Долучаймося до цієї святої справи!

Микола Тимошик,
професор, викладач журналістики

ТАТО-ХМАРКА**Ігор Краснобриж, 27 років, м. Маріуполь**

Ігор Краснобриж дуже любив рідний Маріуполь. Тут він народився, тут мріяв зустрічати нові перемоги улюбленого футбольного кубу «Маріуполь», виховувати доньку в новій квартирі, назвати сина Святославом...

У 2014 році, коли йому виповнилося 18 років, він вступив до лав полку «Азов». Йшов захищати своє рідне місто, рідний край, рідну країну, але найбільше — свою сім'ю.

2017 року попросив звільнення, але у 2021 знову повернувся. І знову — в «Азов».

Друзі описували Ігоря як надійного друга, який завжди вислухає, допоможе та підтримає. Якщо він був поруч, навколишні могли нічим не перейматися. Він не прагнув бути лідером, але його доброта, чесність, справедливість, відповідальність, відвага змушували людей іти за ним. За всі ці риси характеру побратими назвали Ігоря "Козацький".

Рано-вранці 24 лютого 2022 року він набрав номер дружини. Мовив спішно: "Почалася війна. Збирайте речі". Він став у числі перших оборонців «Азовсталі». І, як й інші побратими, нічого не знав у перші дні війни про долю свої рідних.

Ти часом Елла Краснобриж, кохана дружина Ігоря, з донькою встигли перебраться до будинку батьків. У ньому був великий і укріплений підвал, де вони й ховалися. Поки була можливість, вибігали в будинок готувати їжу, але пізніше зник газ, світло, біля будинку літали ракети, одна прилетіла у двір. Люди привчилися готувати у підвалі.

8 березня Елла, сидячи у підвалі, приготувала дочці поїсти та сіла готувати її. Миттю забіг який військовий, припав до Елли. Почула за спиною: «Я так хвилювався».

Елла обернулася і побачила... рідного чоловіка. Він приїхав із іншого кінця міста. Зустріч була недовгою, але радісною. Ігор хотів просто переконатися, що його дружина та дочка живі, що в них усе гаразд. Він привіз людям продуктів.

Наступна зустріч відбулася 12 березня. Ігор знову приїхав до сім'ї, але був розгублений та сумний. Ситуація в місті ставала все складнішою й складнішою, і, мабуть, він розумів, що далі буде тільки гірше. У розмові з дружиною він дивився на неї якимось німотно. І прохання було єдине: сфотографувати його з донькою, на згадку.

То було останнє фото. На вічну пам'ять...

15 березня йому виповнилося 27 років, а 16-го його взяла куля.

Того дня Козацький із побратимами їхали до Елли, щоби привезти людям залишки продуктів. Вони потрапили в засідку російського ГРУ, але спочатку навіть не підозрювали, що то противник. Коли вони зрозуміли, що перед ними ворог, то вже не змогли здатися. Вони взяли автомати та спробували відійти до машини, але супротивник розпочав шквальний вогонь. Побратим Ігоря отримав поранення. Козацький намагався прикрити друга, але сам зазнав поранення в ногу. Куля потрапила в артерію, і йому вже не змогли допомогти.

Світ втратив одну людину, а людство — мільйони добрих вчинків.

В Ігоря Червонобрижа залишилися дружина, донька, яка мріяла купатися в морі, ліпити сніговика, ховатися від дощу... з татом. Не повинні діти ховати свої мрії!

Тепер маленька Майя на запитання про тата завжди відповідає: «Мій тато — хмарка»...

Ян Рябнін

«ГУЛЯШ»

Віктор Гуляєв, 42 роки, с. Ковалівка Київської області

Це позивний Віктора Гуляєва. Справжнього героя-патріота, люблячого чоловіка, батька двох дітей, друга і просто чудову людину.

Віктор народився 14 березня 1980 в російській глибинці, дитячі роки провів в Іркутській області. Батьки переїхали в Україну і оселилися в селі Ковалівка на Київщині, коли малому виповнилося 11 років.

Ковалівка для нього — справжня мала батьківщина. Тут закінчив українську школу, тут зустрів своє перше кохання — майбутню дружину Ольгу.

Після служби в армії відгуляли весілля й переїхали в місто Лубни Полтавської області. Віктора поважали й любили. Він був людиною з найчистішим серцем, душею компанії, вірним другом і чоловіком та найкращим батьком. Промовиста ось ця фраза, яку почув від його дружини: «Він робив усе для всіх, але не для себе».

У житті цієї сім'ї все було добре, до одного страшного дня 24 лютого.

Страх, паніка, невідомість. Але не для Віктора. Він уже знав, що потрібно робити. Не повідомивши сім'ю, записався до лав територіальної оборони.

9 березня поїхав до Львова для проходження військової комісії й для подальшої служби в ЗСУ.

13 березня — Яворівська трагедія. Окупанти завдали ракетного удару по Яворівському полігону на Львівщині. Загинуло 35 людей, ще 134 отримали важкі поранення. Там у цей час перебував і Віктор, який

в останній момент встиг забігти в бомбосховище та врятувати своє життя. Наступного дня у нього мав бути день народження, але в день свого спасіння він сказав побратимам, що відзначатиме тепер цю дату на день раніше.

Полігон розбомблено, й залишатися далі в Яворові не було сенсу. Кілька днів провели в лісі, а далі їхній шлях проліг на Донеччину.

У селі з гарною назвою Срібне Віктор став командиром взводу й отримав свій позивний — «Гуляш». А в селі Володимирівка — перше бойове хрещення. Побратими поважали його, а він, відповідно, піклувався про них. Відчував на відстані реальну допомогу дружини. Вона шукала волонтерів, збирала кошти, передавала їжу, одяг та все необхідне. Хлопці самі збудували в землі справжню кухню.

Дні від 6 по 19 травня були найважчими. Там було справжнє пекло. Він кожного дня молився за себе й побратимів. Так змогли вистояти, хоча й не всі...

Віктор навіть під обстрілами завжди знаходив час для того, щоб написати сім'ї. Він намагався писати щось веселе та дотепне, щоб не тривожити їх. Незабаром на їхню позицію привезли нових молодих бійців. А їхній взвод відправили в район Вугледару, у наступ. Поспіхом доводилося вчитися керувати танками й БТР.

Під час зачистки села Єгорівка взвод потрапив під артилерійський обстріл. Коли все трішки стихло, Гуляш вийшов з укриття, щоб перевірити, чи всі його побратими живі. Та за мить знову почув звуки снарядів, які летіли в їхній бік. Він швидко стрибнув в окоп та попросив у побратима цигарку.

Підкурив і заляк... Уламок від снаряду рикошетом влучив Гуляшу в голову.

Гуляев Віктор Олексійович загинув 1 липня 2022 року на російсько-українській війні. Для нас усіх він став героєм. Вічна пам'ять.

Олексій Базюченко

ПЕРЕВІЗ 400 ПОРАНЕНИХ. КОШТІВ ЗА ЦЕ НІ ВІД КОГО НЕ БРАВ

Віктор Тюнік, 41 рік, село Лимани Миколаївської області

У заголовку — слова Галина Миколаївни, хрещеної мати загиблого. Чоловік працював у своєму СТО. Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну Віктор почав допомагати хлопцям ремонтувати військову техніку. Проте згодом вирішив, що кориснішим буде на фронті.

“Був тямущим майстром, обдарованим природою, з будь-якою проблемою та в будь-який час можна було звернутись до нього, а у відповідь він ніколи не відмовляв у допомозі”, — згадує один із його знайомих та клієнтів.

Віктор брав участь у врятування поранених у Херсонській та Миколаївській областях — за весь час перевіз близько 400 людей. “Він лікував побратимів за свої кошти, і на слова: “Кинь номер карти, переведемо тобі за ліки,” — зазвичай відповідав: “Нічого не потрібно. Слава Україні! Героям Слава!” — розповідає мати загиблого.

Був позитивно налаштований, завжди заспокоював рідних, коли телефонував їм кожного дня. Але одного разу близькі так і не почули його голос... Почули тільки звістку телефоном: “Він отримав поранення не сумісні з життям”.

Ці слова з вірша, який написала хрещена Віктора в день його загибелі:

Від горя почорніла молода дружина / ще б народила коханому своєму — малесенького сина / Страждає донечка-дитятко: “хоч раз, єдиний раз, прийди, прийди і обійми мене, мій татку./ А тато з неба: “моя ти донечко, єдина, на полі бою я загинув / ніколи не ховався за чийсь я спину / від окупантів рятував я побратимів. / Не плачте рідні, бо я з вами, /я завжди буду прилітати з журавлями і буду обіймати вас — свою родину. / Тепер я з неба буду боронити своє село і рідну неньку — Україну”.

У Віктора залишилась маленька донечка. Вона вже встигла побачити війну, як і мільйони інших маленьких українців. Про те, що тато загинув, дізналась на другий день. А далі дуже багато дитячих запитань: як, чому, можливо, ще можна щось зробити, вилікувати. Важко було відразу сприйняти цю новину, і не тільки донечці. Але вона героїчно протистояла цьому і заспокоювала свою маму: “татові не сподобалось, якщо б він побачив, як я плачу?”. “А вже зараз, всі, хто знали Віктора, і багато хлопців, яких він вивіз, проїжджають повз кладовища і завжди сигналять, наче здороваються з ним...”, — каже Галина Миколаївна.

Військовий-доброволець Віктор Тюнік загинув 22 квітня в селі Лимачини в Миколаївській області. Сім'я втратила чоловіка і люблячого тата. Без сина у селі Баланове залишились батьки.

Катерина Раковцiй

ГЕРОЙ, ЯКИЙ НЕ НОСИВ ПЛАЩ

Роман Животовський, 37 років, м. Лозова Харківської області

З дитинства для нас герой — це сміливий хлопець у червоному плащі, який рятує людство від поганця. Але після вторгнення Російської Федерації на територію України це уявлення дещо змінилося

Нині справжні, а не вигадані у фільмах супергерої, не носять плащі — вони носять військову форму. Щодня українські солдати ціною свого життя ладні захищати свої землі, народ та його мирне існування. Поки ми всі бачимо сні про перемогу, наші військові, замість сну, виборюють її всіма можливими та неможливими діями. Через біль, утому, страх чи холод герої рішуче звільняють окуповані території. Дарують свободу та надію тим, кому окупанти намагалися втокмачити, що спасіння та щасливої долі вже можна не чекати.

Одним із таких героїв був Животовський Роман Васильович, командир стрілецької роти тероборони Харківської області. Проживав у місті Лозова, де всі його знали як майстерного футболіста-нападника та привітну, веселу, чесну людину. Знайомі також відмічають: «Роман — людина слова та діла». Від інших відрізнявся він особливою любов'ю до Батьківщини, був готовий стояти за неї на полі бою до останнього подиху. Хоча не міг і уявити, яка трагічна звістка сколихне весь рідний край. Допомога місту, прихильність до спорту, людська чуйність, яскраві плани на життя — все це зруйнував один день. 19 вересня 2022 року на Ізюмщині під час виконання завдання командир Животовський підірвався на міно-вибуховому пристрої та отримав поранення, несумісні з життям. По дорозі в лікарню героя не стало. 37-річний Роман був справжнім чоловіком, з іскрою в очах. Лозівська громада завжди буде пам'ятати своїх героїв. І, гуляючи вуличками нашого міста після перемоги, ми будемо згадувати всіх, хто пожертвував собою заради свободи України. Адже людське життя на війні — це лише ресурс, крапля в морі задля спасіння цілої нації. А в мирний час все навпаки: життя — це найцінніше, що в нас є. За що ми ладні віддати всі гроші світу та незліченні години боротьби. Для сім'ї бійця це найстрашніша трагедія, якій ми можемо лише співчувати від щирого серця. Роман Васильович віддав за нашу свободу своє тіло, але душа його — з нами назавжди.

Мужність та сила Збройних Сил України сьогодні надихає все людство. Більше ніж пів року кривавої боротьби з ворогом, який переважає нас більше ніж у 28 разів. Окупація Харківської, Донецької, Луганської, Запорізької, Херсонської областей та створення квазідержав. Масова мобілізація ворожих солдатів. Погрози ядерною зброєю. Навіть це не зламало українських бійців. Адже сміливість має два кольори — кольори прапора України. Наші військові — гордість країни та приклад незламності для всього світу.

Софія Комісаренко

ПОКЛАВ ДУШУ Й ТІЛО ЗА НАШУ СВОБОДУ

Семен Ляшук, 20 років, с. Яришів Вінницької області

Сьогодні кожен із нас воїн: волонтер, лікар, вчитель, журналіст, фотограф, авіадиспетчер, співак, актор — всі зараз працюють заради однієї мети — бути вільними та мати майбутнє. Заради цього ми платимо незмірну ціну — життя наших людей, наших українців. Мільйони захисників боронять фронт та дають відсіч ворогу. Ці люди роблять величезну справу, ці люди — герої. Велика шана та подяка їм.

Семен Ляшук у своєму ранньому віці, у 20 років, мужньо обороняв Київську область, брав участь у страшних боях, відбивав разом із побратимами наступ окупантів.

Коли край повністю деокупували, Семен прийняв дуже сміливе рішення — він захотів і надалі боротися проти рашистських загарбників, тому згодом перемістився на Донбас. Його підрозділ брав участь у контр-наступі в Луганській області, в районі села Білогорівка. Результат — над цим селом замайорів український прапор.

Для Семена звільнення Білогорівки стало останнім героїчним вчинком у житті. На превеликий жаль, 19 вересня цей відважний хлопець загинув. Він поклав свою душу й тіло за визволення нашої країни, за нашу свободу, за наше теперішнє, за наше майбутнє.

У Семена були великі плани на життя, і він багато чого не встиг зробити.

Як і всі інші побратими його молодого віку, хлопець хотів одружитися на коханій дівчині, створити сім'ю. Він дуже полюбляв грати у футбол і брав участь в багатьох іграх. Його життя було життєрадісним, наповненим добротою та любов'ю до рідних.

Семен був емоційним, легким на підйом, добродушним, відкритим, щедрим, жартівливим. Він завжди вважався душею компанії, а на війні душею взводу та роти. Деякий час виконував обов'язки командира двох відділень взводу.

До цього хлопця завжди прислухалися та дуже його поважали. Мав багато друзів завдяки своїй доброті, щирості та легкості у спілкуванні. Таких людей не вистачає цьому світі — мужніх, незламних, вірних.

За словами сестри Семена, він не боявся смерті, його найбільший страх був — як буде його родина та друзі без нього. На жаль, страх хлопця втілювався в реальність — його батьки, сестра і наречена втратили найдорожчу людину.

Герої не вмирають. Вони назавжди залишаються в нашій пам'яті, в нашій душі, в нашій великій історії — історії нескореної нації, яка ніколи не буде загарбаною.

Вікторія Притика

НЕ ВИКОНАВ ПРОХАННЯ ДРУЖИНИ**Василь Сидоров, 32 роки, м. Селідове Донецької області**

Герої України — не тільки військові з орденами на грудях і високими посадами, але й звичайні люди, які цінною власного життя не дали ворогові зруйнувати турботливо вибудовані стіни власного дому та прагнули залишити своїм дітям незалежну квітучу Україну.

У когорті таких і мій сусід, 32-річний шахтар Василь Валерійович Сидоров.

Кожен ранок, ідучи до школи, я бачила двох чарівних дівчаток, яких матуся за ручку вела до школи та дитсадка. Мама Катерина, яка щоранку в будній день робила запашний чай і будила свою малечу снідати, аби вчасно вийти з дому і відвести старшу доньку Кіру до четвертого класу школи, а маленьку Олександру — у дитсадок. Повертаючись додому, Катя завжди думала, що смачненького приготувати на вечерю, адже, як завжди, ввечері всі повернуться з навчання, роботи та будуть ділитися, що цікавого сталося за день.

Друге липня — цей день для родини став справді приголомшеним. Повертаючись додому з роботи, Василь ніс додому новину про те, що йде на війну. Його призвали до військкомату, і він навіть думки не мав, щоб якось ухилитися від служби. Мав досвід у військовій справі, адже вже служив в армії і вже здобув звання старшого сержанта.

Почувши цю історію, вже після смерті сусіда, я навіть не сумнівалась у його рішенні. Повертаючись додому з прогулянки або навчання, завжди бачила Василя, який добудовував свій затишний дім чи грав з дітьми в м'яч або квача. З цього склалася думка, що герой — справжній господар і захисник своєї родини.

На жаль, то була їхня остання сімейна вечеря. Наступного дня, поцілувавши дітей і дружину, мій сусід відправився на передову. Проїжджаючи розбиті міста й села, політи кров'ю побратимів, чоловік лише згадував два слова коханої жінки: «Повертайся живим».

Новоспечений солдат потрапив до 56-ї артилерійської бригади. Там він був звичайним рядовим, але накази виконував вправно. На жаль, опіки, які отримав, після заклятих ворожих бомбардувань поблизу селища Карлівка, виявилися не сумісні з життям. Попри страшний біль, ще намагався триматись, але помер 31 липня в лікарні.

Василь не мав позивного, але всі його згадують як постійно усміхненого хлопчика з дитячою надією в серці. Він загинув мужньо, так і не змівши виконати прохання дружини повернутись живим. Пам'ять про батька й любого чоловіка залишилась пекучим болем і неймовірною гордістю в серцях його дівчаток.

Ми не повинні забувати тих, хто поклав душу за своє місто, за свою область, за нашу Батьківщину. Ми не повинні забувати тих, хто згорів в руках загарбників.

Анна Білик

ОБІЙШОВ ДВА ПОСИЛИ ДОЛІ

Юрій Щепін, 31 рік, м. Здолбунів Рівненської області

Ця історія бере початок у місті Здолбунові, що на Рівненщині, де й проживав Юрій Щепін із мамою та вітчимом. Приїжджаючи влітку до бабусі й дідуся, часто бачила цього хлопця, він жив у будинку поруч. Він проходив повз наші вікна зі стареньким велосипедом у руках.

Цей юнак уже ніколи не зможе побачити кохану дівчину та зіграти весілля, яке так довго планував, не зможе й взяти до рук того самого велосипеда, не зможе жити своїм найкращим життям, не зможе мріяти...

Чи можна було уникнути цієї смерті?

Доля двічі посилала йому обереги-застереження від тієї фатальної миті.

Посил перший. Він пішов на призывний пункт тоді, коли вже був затверджений перелік підприємств критичної інфраструктури, які мали право бронювати співробітників від призову, серед яких була й Укрзалізниця. Юра працював саме там. І міг скористатися з цієї пільги.

Посил другий. Він міг уникнути призову під час медкомісії. Адже мав травму голови, яку отримав під час серйозної шляхово-транспортної пригоди. І тут чоловік не вважав за потрібне скористатися «лазіркою» для звільнення від військової повинності.

Юрій вчинив мужньо, вважаючи своїм обов'язком піти боронити Батьківщину, Всі інші проблеми в той момент втратили значущість.

9 червня. Село Українка, що під Волновахою, Донецька область. Дзвінок... Юрій розмовляв із вітчимом, розповідав про передову, про жахливі речі війни. В якийсь момент почався обстріл, хлопець квапливо повідомляє, що подзвонить згодом, після чого кладе слухавку. Ця розмова стає для них останньою.

10 червня, за ним і 11-ге. Вадим, вітчим Юрія, на той момент був спокійним, адже зазвичай відповідь можна було чекати й протягом декількох днів. Проте дні спливали, напруга починала зростати. Вітчим почав бити на сполох, обдзвонюючи центри, які могли б повідомити будь-яку інформацію про людину. Тоді й прозвучала фатальна звістка.

9 червня в селі Українка, що на Донеччині, загинув тридцятиоднорічний Юрій Щепін. 16-ого червня тіло воїна було привезене на малу батьківщину, у цей день його й поховали.

Таких історій стільки ж, скільки й загиблих. Кожна з них є унікальною. Об'єднує їх лише одне — благородна ціль. Юрій був героєм; кожна людина, яка поклала життя на цій війні, є героєм/геройкою. Не варто забувати, що кожен з нас міг бути на місці тієї чи іншої людини. Україна втратила неймовірну кількість неповторних всесвітів. Вони зробили все, що могли, заради нас, заради нашої країни, тому шануймо пам'ять цих відважних людей.

Єлизавета Зволь

ХОТІЛА ВРЯТУВАТИ СОБАКУ

Вікторія Суханова, смт. Очеретине Донецької області

«Люблю вас, мої рідні, більше за життя», — саме ці слова Вікторії стали останнім повідомленням до улюблених донечки та онучки перед її загибеллю.

Вікторія Вікторівна працювала нянечкою в дитячому садку в нашому маленькому селищі. Була людиною з великим серцем, яка з любов'ю, теплотою та турботою ставилася до діточок, а вони обожнювали свою Вікторію Вікторівну.

Життя не було легким. Доньку Валентину виховувала одна. Коли стала бабусею, наче знайшла новий сенс життя. Обожнювала онучку Даринку — у них був неймовірний зв'язок та порозуміння

Незважаючи на вмовляння доньки виїхати у безпечне місце після 24 лютого, Вікторія рішуче відмовлялася й казала, що не може залишити рідну домівку та своїх тварин.

Трагедія сталася 6 квітня. Вікторія разом з родичами перебували в приватному будинку своєї сестри, коли рашисти почали обстріл селища. Усі почали бігти до підвалу через задній двір — так коротший шлях. А вона вирішила бігти через передній. Тільки потім усі зрозуміли, що вона хотіла врятувати собаку, який злякано скавучав від незвичних вибухів, забившись у закуток двору.

Так сталося, що Вікторія врятувала тварину ціною свого життя. Касетний снаряд завдав поранень, несумісних із життям. Вікторія померла в автомобілі на шляху до лікарні.

Валя розповіла своїй доньці про смерть бабусі лише на 40-й день після смерті. Дівчинка декілька днів ні з ким не розмовляла, а потім попросила маму зробити вдома куточок для бабусі, щоб приносити туди її улюблені цукерки.

Вікторія мріяла побачити, як її маленьке щастя піде до 1 класу, але до цього першого дзвоника вона не дожила...

Пес Річі, якого врятувала Вікторія, сьогодні живе з донькою Вікторії та онучкою і залишається талісманом їхньої сім'ї.

Ілля Дудка

ЗНАЛА ЙОГО ЧЕРЕЗ ОДНЕ РУКОСТИСКАННЯ

Максим Корнійчук, 18 років, м. Бердичів Житомирської області

24 лютого 2022. Безкінечний день. Він триває й досі для кожного українця, життя зупинилося. Не впевнена, що фраза «завдяки війні» взагалі має право на існування, але саме так я познайомилася з дівчиною з Бердичева — звать її Дарина, і її друг загинув. Молодий вісімнадцятирічний хлопець віддав своє життя, захищаючи нас, нашу землю, наше минуле, теперішнє та майбутнє.

Корнійчук Максим Сергійович. Ще в 13 років, коли старший брат пішов служити, Максим зрозумів, з якою саме діяльністю хоче пов'язати своє майбутнє. А в 17 років поставив собі мету — потрапити до лав ЗСУ й стати офіцером, але за станом здоров'я був не придатний до служби. Він наважився на важку операцію, щоб все ж таки досягти своєї мети. І, подолавши всі складнощі, влітку 2021 року він попрощався з друзями перед поїздкою на курс молодого бійця. Востаннє моя подруга бачила його в грудні, коли він приїхав на тиждень, щоб побачитись з рідними.

Коли почалася війна, перша людина, з якою зв'язалася Дарина, був саме Максим.

«Ми підтримували спілкування, завжди цікавились одне в одного, як справи. Його поведінка в цій ситуації була, як у справжнього чоловіка. Заспокоював усіх, впевнено говорив, що все буде добре і скоро ми зберемось нашою компанією. Одного дня мені прийшло повідомлення з питанням: «Чи правда те, що сталося з Максом?». Тієї миті я могла подумати що завгодно, але точно не це. І тоді вже ми дізналися, що наш друг загинув. За 3 дні до свого дня народження...І саме ці 3 дні були найгіршими для нас усіх. Ніхто не міг повірити, що це правда. До останнього ми сподівалися, що це не він. Що хтось щось переплутав. Важко повірити, що твій друг, з яким ти спілкувалась день тому, більше тобі не напише, що ти більше не побачиш його усмішку й не почувеш його голос. Для нас він справжній герой, тому що він, незважаючи на молодий вік, пішов захищати свою землю, рідних, друзів. Він боровся за нашу свободу та незалежність. І я хочу, щоб усі пам'ятали, якою ціною ми можемо кожного ранку прокидатись та пити каву.»

Поховання Максима відбулось в день його народження. В день, коли йому мало виповнитися дев'ятнадцять. Але навічно йому вісімнадцять.

Він знав, за що він готовий померти, за що він бореться. І ми повинні знати. Знати й пам'ятати. Коли забудемо хоча б на секунду, ця боротьба втратить сенс.

Ольга Полторацька

ФАКТИ ПРО ТЕРОБОРОНЦЯ ТА ПАПЕРОВУ ТЯГАНИНУ

Володимир Мариношенко, смт. Макарів Київської області

Для рідних та знайомих він завжди був прикладом доброти, сміливості, самопожертви та абсолютної любові на все життя. Зустріч із такою доброю та щирою людиною була сама по собі дарунком для кожного, а нам пощастило не тільки знати про нього, але й відчувати все це на собі. Він був саме тією людиною, котра, незважаючи на свої справи, була першою, хто прийде на допомогу й виручить навіть вночі, навіть у бурю, дощ чи грозу...

24 лютого Володимир ще зранку записався до рядів територіальної оборони Макарова. Список захисників складали чоловіки громади, які записували себе на звичайному папірці. Військових на той час у селищі чи поблизу не було. Самоорганізовувалися та робили все, як могли та як уміли. Зброї теж не було.

Три дні важкої роботи — побудови оборонних укриттів, блокпостів. Увесь час Володимир був серед тих, хто невтомно працював та намагався віддати всього себе задля перемоги. 27 лютого, в день загибелі, він сідав в авто з упевненістю, що повернеться з хорошою звісткою...

За словами свідків, він загинув миттєво зовсім неподалік від дому через вистріл з ворожого танка.

Наступного дня про його загибель дізналися вже всі знайомі та родичі. А згодом усіх вразила звістка про те, що ім'я героя зникло зі списків сил територіальної оборони, хоча через деякий час родина отримала нагрудний знак Володимира як почесного героя, з офіційним підтвердженням.

Однак, попри всі перипетії з документами, його родина та всі макарівчани знають: Володимир Мариношенко — справжній Захисник. А ще просто хороша людина, адже він завжди приходив на допомогу тим, хто її потребував.

Володимир Мариношенко до безтями любив свою родину. Завжди реалізовував мрії донечки, а коли вона подорослішала — допомагав, чим міг. А ще завжди вчив простим, але правильним речам: ніколи не здаватися, не коритися несправедливості та зручним обставинам. Казав, що справи потрібно доводити до кінця та працювати задля досягнення бажаного результату.

Анастасія Логвиненко

«ЛЮБА, АЕРОПОРТ ВІДБИЛИ!»

Сергій Стахорський, м. Миколаїв

Миколаїв. Від однієї тільки назви серце мліє від тупого нестерпного болю. Розбитий центр міста, потрощені будинки та школи...

Сидячи на кухні з телефоном у руках, переглядаючи фотографії з наслідками нещодавніх обстрілів, щоразу мої думки переплітаються в безкінечному танку жалю, болю та ненависті до ворога.

Ця війна принесла горе кожному. Не обійшла вона й нашу вулицю...

7 березня 2022 року. Мені щойно виповнилося 17 років, і святкувати довелося в доволі сумних обставинах. У підвалі, в старій брудній куфайці, гріючись теплом свічок та кави з корицею. Це, до речі, був мій подарунок. Моє налякане серце жадало лише тиші. Хоча б на день. Та, на жаль, не вийшло.

Як і не вийшло за день до 8 Березня. Ця дата назавжди стане чорною для сім'ї моїх сусідів.

У той день почали обстріл нашого житлового сектора о п'ятій ранку. Подружжя сусідів ховалося за старим хитким диваном у квіточку, що стояв у вітальні. Вони лежали на підлозі й затуляли вуха від вибухів, що лунали кожні 30 секунд. На щастя, обійшлося. Так само, як і в усі дні до цього з початку повномасштабної війни.

10:15. Пролунав дзвінок: "Сергію, давайте до нас у підвал, що ви там сидите за тим диваном. Зараз щось буде, давайте швидше!". Їм вистачило п'яти хвилин, аби зібрати теплі речі та перебігти в укриття надійніше.

Далі почалося цілковите жахіття. Касетні снаряди, які розлітаються на сотні уламків та на швидкості роблять решето з будь-чого. Згодом винишувач, що пролітає занадто низько та скидає бомбу десь недалеко.

10:35. Обстріл вщух. Увімкнули світло. Вперше за останні два дні. "Треба вимкнути холодильник, Люба". Його переконували відмовитися від цієї затії. Але цим словам судилося бути останніми для одного з найширших людей з нашої вулиці.

10:40. Танковий снаряд проноситься над нашим укриттям зі швидкістю світла. Вибух. Крик. Хвилину тому людина говорила з тобою, ви переживали увесь жах війни разом. Хвилину тому він вийшов з укриття, аби вимкнути холодильник, але смерть спіймала його у свої терпкі обійми, коли він зачиняв хвіртку двору.

Наступного дня на дисплеї мого мобільного з'явилось повідомлення: «Відбили... Люба, аеропорт відбили!»

З'ясувалося, що той бій став вирішальним у поверненні рідного аеропорту під наш контроль.

Тепер щоразу, сидючи на кухні, тримаючи чашку гарячої кави з корицею, я згадую ці дні з мурахами по шкірі. Чи можна вважати таке збігом долі? Людина побудувала власними руками будинок, у якому й загинула. Загинула від рук рашистів, які не знають, що таке людська душа. І вже душу, як мінімум, однієї людини їм точно не пізнати...

Олександра Мельник

ЗУСТРІЧ ІЗ КУЛЕЮ

Дмитро Батрак, с Малинівка Запорізької області

У 14 літ юний спортсмен раптом досягнув нечуваного успіху й слави: в числі кращих спортсменів із фрі-файту він удостоївся честі представляти Україну на європейських змаганнях. І отримав золоту медаль.

Але далі долати спортивні вершини, які йому так легко підкорялися від початку, не судилося. Життя спонукало юнака взяти до рук зброю та навчитися мітко й холоднокрівно стріляти в ворога.

Дмитро Батрак — лейтенант і командир десантно-штурмового взводу разом зі своїми побратимами потрапив у саме пекло війни на початку травня. Вони обороняли рідну землю під Запоріжжям, у селі Малинівка. 5-го травня, в останній день народження Дмитра, був особливо запеклий бій. Хлопці вистояли, ще встигли привітати свого командира з днем народження.

Але в новому році свого життя Діма встиг прожити лише один день. Уже 6 травня він зустрівся з кулею. З кулею ворожого снайпера.

10 травня, в сонячну теплу весняну днину, його ховали на рідній Хортичині. Мама, молодша сестра, дідусь, наречена, однокласники, друзі...

Із прощальних слів учительки місцевої школи: «Всі його любили, тому що це світла дитина, дуже добра, на яку завжди можна було покластися. Так було і в сьомому, і в восьмому, й у випускному класі. Якщо він давав своє слово, то він його тримав. Якби таких, як Діма, була більшість, то вже сьогодні ця жорстока й несправедлива війна закінчилася б».

Зі слів однополчанина: «Як і всі ми, лейтенант мав багато мрій і сподівань на життя щасливе й довге. Вірив у нашу Батьківщину, у її світле майбутнє».

Ця війна забирала й забирає багато молодих життів. Українці впродовж віків виборюють право бути на своїй землі господарями. Наш вибір — краще загинути, ніж стати на коліна перед ненависним ворогом. Ми хочемо свободи, а не вічного рабства.

Пишаюся, що вдалось пожити в один час і на одній землі з такою світлою й мужньою людиною.

Анастасія Гармаш

ЖИТТЯ НЕ МАЄ ЦІНИ

Іван Карнаух, 16 років м. Харків

Важко уявити біль через втрату тих, хто будував наш світ до 24 лютого. Їх більше немає поруч, але це не означає, що вони покинули нас. Ці окремі пазли нікуди не зникли, не перетворилися на попіл. Вони стали цеглою, що скріплює нас усіх, як ніколи раніше.

Однією з таких частинок став Іван Карнаух.

Шістнадцятирічний хлопчина з Харкова. Вже на окупованій території через декілька тижнів після початку війни він із матір'ю їхав на ринок, що за містом, аби купити продукти. Російські військові зупинили їх і наказали розвертатися. Коли машина поїхала в протилежному напрямку, загартники відкрили вогонь.

Три кулі потрапили в тіло Івана. Він упав у кому на декілька днів і невдовзі помер. Його матері вдалося вижити.

Шостого липня Іванові мало б виповнитись 17. Хлопець був студентом коледжу, планував стати фахівцем митних справ. Іван любив кататись на скейті, гуляти з друзями, яких мав чимало.

У світі немає нічого, що б могло виправдати вбивство хоча б однієї людини у цій війні, не кажучи вже про дитину.

Про вбитих не має пам'ятати хтось один. Щоб не забули інші, про них мають пам'ятати всі. Це не те, що мало статися. Але коли сталося, це не має минути безслідно. Усі загиблі віддали своє життя за тих, хто буде після них.

Солдати на передовій на межі можливостей і за нею боронять нашу землю. Кладуть свої життя за те, щоб супостат не прийшов у наші міста, щоб покинув ті, які йому ніколи не належали.

Дивлячись на смерть Івана з позиції вісімнадцятирічного хлопця, мені стає лячно лише через факт того, що життя таких молодих може обірватися через якісь забаганки божевільних диктаторів та кілька грамів чорнила на документі.

У наших силах нарешті донести світові просту істину — жодна влада не повинна мати права та сил просто так брати й забирати життя громадян іншої країни, їхню свободу, домівки, зазіхати на території та свободу. На жаль, тільки зараз світ має шанс це почути. На жаль, тільки після того, що сталося, в нього відкрилися очі.

Тимофій Андрієвський

ДЖЕРЕЛА ТЕМИ

- Історія війни очима і серцем 18-літніх: Ключові слова, що вплинули на вибір професії журналіста: правда і честь. (2022, 23–30 червня). *Слово Просвіти*, 24–25.
- Тимошик, М. (2023а, 22 лютого). *Громадський рух студентів-журналістів завойовує серця за кордоном, але залишається поза увагою українців*. Детекор медіа. <https://bit.ly/3Zv9ZPE>
- Тимошик, М. (2023б, 2–8 березня). У «Лицарів правдивого слова» перші дві євростипендії»: Про те, як «Слово Просвіти» опинилося в Італії і як там зреагували на публікацію «Герої не вмирають — якщо їх пам'ятають». *Слово Просвіти*, 9.

REFERENCES

- Istoriia viiny ochyma i sertssem 18-litnikh: Kliuchovi slova, shcho vplynuly na vybir profesii zhurnalista: pravda i chest [The history of the war through the eyes and heart of 18-year-olds: Key words that influenced the choice of a journalist's profession: Truth and honor]. (2022, June 23–30). *Slovo Prosvity*, 24–25 [in Ukrainian].
- Tymoshyk, M. (2023a, February 22). *Hromadskyi rukh studentiv-zhurnalistiv zavoiovuie sertsia za kordonom, ale zalyshaietsia poza uvahoiu ukrainsiv* [The public movement of student journalists is winning hearts abroad, but remains out of the attention of Ukrainians]. Detekor media. <https://bit.ly/3Zv9ZPE> [in Ukrainian].
- Tymoshyk, M. (2023b, March 2–8). U "Lytsariv pravdyvoho slova" pershi dvi yevrostypendii": Pro te, yak "Slovo Prosvity" opynylosia v Italii i yak tam zreahuvaly na publikatsiiu "Heroi ne vmyraiut — yakshcho yikh pamiataiut" ["Knights of the True Word" have the first two European scholarships: About how "Word of Enlightenment" ended up in Italy and how they reacted to the publication "Heroes do not die — if they are remembered"]. *Slovo Prosvity*, 9 [in Ukrainian].